

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

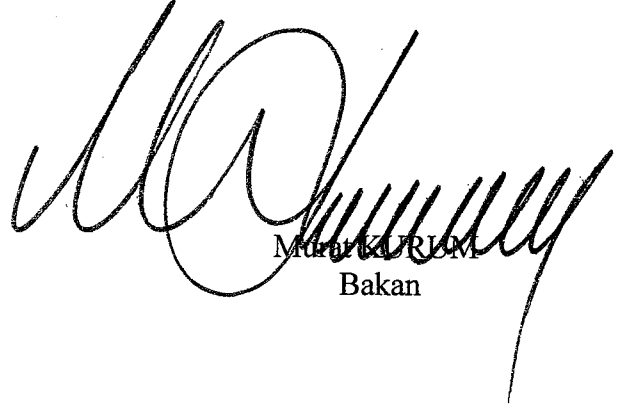
Sayı :30824082-610 - 13122022
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önerelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa Kemal KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

NİĞDE MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'İN
TBMM 7/25167 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/25/167

GK 123

SORULAR

İklim değişikliğinin tarıma etkilerine karşı alınması gereken önlemler büyük önem taşımaktadır. İklim değişikliği nedeniyle ürünleri verim ve kalitesinde azalış, zararlılar ve hastalıklarda artış, üretim alanlarının dağılımında değişimler yaşanmaktadır. Tarım toprakları ve meralarda iklim faktörleri ve yanlış kullanım nedeniyle arazi bozulumu ve erozyon artmaktadır. İklim değişikliğinin etkisiyle su kaynakları azalmakta, yağış düzenleri değişmekte ve su kıtlığı ihtimali artmaktadır. Ancak, etkin ve verimli sulama yöntemlerini kullanan çiftçi sayısı halen yetersiz seviyededir.

Bu doğrultuda;

- 1) İklim değişikliğinin tarımsal üretime olan etkilerini en aza indirmek için yapılan çalışmalar var mıdır?
- 2) İklim değişikliğinin tarım üzerine olası etkilerini ölçmeye yönelik Ar-Ge altyapısının teknoloji, alet, yazılım ve ekipman olarak güçlendirilmesi için çalışmalar yapılmakta mıdır?
- 3) Tarım arazilerinin yanlış kullanımını önlemeye yönelik olarak yürütülen çalışmalar var mıdır? '
- 4) Su verimliliği konusunda farkındalık yaratmak için hangi çalışmalar yapılmakta, etkin sulama yöntemlerini kullanan çiftçi sayısının artırılması için eğitim faaliyetleri yürütülmekte midir?
- 5) İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak amacıyla ilgili paydaşların farkındalığını artırmaya yönelik yapılan çalışmalar hangi aşamada mıdır?

CEVAPLAR

1) İklim değişikliğinin tarımsal üretime olan etkilerini en aza indirmek için birçok stratejik eylem yürütülmektedir. İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nda tarım sektörüne ilişkin yapılan ve yapılması planlanan çalışmalar ayrıntılı şekilde açıklanmaktadır. Belirlenen eylemlerden TAR1 kapsamında, tarım politikalarının iklim değişikliğine dirençli ve teknolojiyi etkin kullanan bir yapıya dönüştürülmesi, havzanın ürün desenini ve su bütçesini dikkate alacak şekilde güncellenmesi hedeflenmiştir. Bu sayede, iklim koşullarına uygun ürün desenleriyle verimlilik artırılarak iklim etkileri azaltılacaktır. TAR2 ile, iklim değişikliği dikkate alınarak tarımsal üretimin planlanması ve ürün deseninin yeniden değerlendirilmesi yönünde çalışmalar öngörülmüştür. TAR3 kapsamında, kuraklığa ve sıcağa dayanıklı bitki türleri ile hayvan ırklarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Ayrıca TAR4 doğrultusunda, tarımsal üretimde iklim değişikliğine karşı kırılganlık analizlerinin yapılması ve bu analizlerin karar destek süreçlerine entegre edilmesi sağlanacaktır. Bu analizlerle birlikte tarımda hangi bölgelerin ne ölçüde risk altında olduğu belirlenerek üretim sistemleri daha dirençli hale getirilecektir. TAR5 eylemi ise, üreticilerin iklim dostu üretim yöntemlerine yönlendirilmesini ve bu yöntemlerin yaygınlaştırılmasını içermektedir. Bütün bu eylemler birlikte değerlendirildiğinde, tarımsal üretimin iklim değişikliğine karşı daha dirençli hale getirilmesine yönelik kapsamlı bir dönüşüm süreci yürütülmektedir.

2) İklim değişikliğinin tarım üzerine etkilerini ölçmeye yönelik Ar-Ge altyapısının teknoloji, alet, yazılım ve ekipman açısından güçlendirilmesi konusunda da önemli çalışmalar planlanmıştır. Özellikle TAR3 eylemi kapsamında, kuraklığa dayanıklı tür ve çeşitlerin geliştirilmesinde kullanılacak Ar-Ge altyapısı desteklenmektedir. Bu süreçte sensör teknolojileri, dijital tarım uygulamaları ve veri temelli yazılımlar geliştirilmekte veya mevcut sistemlere entegre edilmektedir. TAR4 ile risk ve kırılganlık analizlerinin yapılmasına imkân tanıyan veri altyapısının kurulması ve analizlerin desteklenmesi öngörülmektedir. Bu analizlerde kullanılacak yazılım ve modelleme araçları ile teknik altyapı güçlendirilmekte, ileri analizlerin yapılmasına imkân sağlanmaktadır. TAR6 eylemi doğrultusunda ise, tarımda kullanılan ileri teknolojiler ile iklim değişikliğine uyumlu üretim modellerinin yaygınlaştırılması için çalışmalara yer verilmektedir.

Tüm bu eylemler, Türkiye'nin tarım alanında iklim değişikliğine uyumunu bilimsel temellerle planlamak ve teknik kapasiteyi geliştirmek üzere Ar-Ge altyapısının güçlendirilmesini hedeflemektedir.

3) Tarım arazilerinin yanlış kullanımını önlemek üzere planlanan çalışmalar, Strateji ve Eylem Planı'nın önemli bir bileşenidir. TAR1 kapsamında, havza bazlı planlamalarla ürün deseni ve su bütçesi dikkate alınmakta, böylece tarım arazilerinin uygun olmayan kullanımı engellenmektedir. Bunun yanı sıra, TAR2 eylemi ile, tarımsal üretim planlamasında iklim risklerine göre önceliklendirme yapılması ve tarım dışı faaliyetlerin kontrol altına alınması amaçlanmaktadır. İklim değişikliğinin etkilerinin göz önünde bulundurulduğu bu yeni üretim planlama yaklaşımı, tarım arazilerinin sürdürülebilir kullanımı için bir yol haritası oluşturmaktadır. Bu kapsamda, hem iklim değişikliğine duyarlı planlama yapılmakta hem de tarımsal alanların amaç dışı kullanımı riskine karşı koruyucu bir yaklaşım benimsenmektedir.

4) Su verimliliği konusunda farkındalık yaratmak ve etkin sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla çeşitli eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri planlanmaktadır. TAR5 eylemi kapsamında, iklime uyumlu ve su verimliliği yüksek üretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmekte, çiftçilerin bu yöntemlere yönlendirilmesi için yayım ve eğitim faaliyetleri öngörülmektedir. Ayrıca TAR6 ile, ileri sulama teknolojileri ve hassas tarım uygulamalarının kullanımının artırılması için teknik destek ve teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hem teknik eğitimlerin düzenlenmesi hem de çiftçilerin modern sulama sistemlerine geçişini kolaylaştıracak bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir. Etkin sulama yöntemlerinin yaygınlaşması, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı açısından kritik öneme sahiptir ve bu nedenle çiftçilerin bu yöntemler hakkında bilgi ve beceri düzeylerinin artırılması için çalışmalar sistematik bir şekilde planlanmıştır.

5) İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak amacıyla ilgili tüm paydaşların farkındalığını artırmaya yönelik çalışmalar, eylem planının yatay kesen konuları arasında ele alınmakta ve tarım sektörüne özel olarak da desteklenmektedir. TAR5 kapsamında, üreticilerin iklim değişikliğine uyum konusundaki bilgi seviyesinin artırılması hedeflenmekte, bu kapsamda yayım faaliyetleri, eğitim programları ve yerel bilgilendirme toplantıları yapılması planlanmaktadır. Ayrıca TAR6 doğrultusunda, çiftçilere ve tarım sektörü çalışanlarına yönelik teknoloji odaklı uygulamalı eğitimler ve teknik destek faaliyetleri yürütülmesi öngörülmektedir. Bu faaliyetler, sadece bilgi paylaşımını değil aynı zamanda davranış değişikliği yaratacak araçları da içermektedir. Uyum sürecine paydaşların aktif katılımını sağlamak, stratejinin başarısı için kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, farkındalık artırma faaliyetleri hem ulusal düzeyde yürütülen eylemlerle hem de ilerleyen süreçte Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları (YİDEP) ile entegre edilerek yerelde de yaygınlaştırılacaktır.

İklim değişikliğiyle mücadelede toplumsal bilinci artırmak ve tüm paydaşların sürece aktif katılımını sağlamak amacıyla İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından son yıllarda önemli farkındalık çalışmaları hayata geçirilmiştir. Bu çerçevede gerçekleştirilen en kapsamlı etkinliklerden biri olan Türkiye'nin ilk İklim Şurası, 21–25 Şubat 2022 tarihleri arasında Konya'da düzenlenmiştir. Şura, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın koordinasyonunda, kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, akademi, sivil toplum kuruluşları ve gençlerin geniş katılımıyla gerçekleştirilmiş; yaklaşık 5000 katılımcı ile Türkiye'nin uzun dönemli iklim politikalarının şekillendirilmesine önemli katkı sunmuştur. Şura sonucunda, uyum alanı da dâhil olmak üzere toplam 217 tavsiye kararı alınmış, bu kararların 76'sı öncelikli olarak belirlenmiştir. Özellikle "*etki, etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılarak ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte sektörlerin uyum eylemlerinin belirlenmesi ve izlenmesi*" yönündeki karar, 2024–2030 dönemini kapsayan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nın temel dayanaklarından biri olmuştur.

Bununla birlikte, "*Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi*" kapsamında yerel düzeyde kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda, 20 ilde farklı sektörlerden

temsilcilerin katılımıyla eğitimler, çalıştaylar ve toplantılar gerçekleştirilmiş; ilgili kurumların iklim değişikliğine uyum konusunda bilgi düzeylerinin ve teknik kapasitelerinin artırılması sağlanmıştır. Bu çalışmalar, yerel yönetimlerin YİDEP (Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı) hazırlık süreçlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Proje, ulusal stratejilerin sahaya yansımaları kolaylaştırmakla birlikte, yerel ölçekte uygulanabilir çözümler geliştirilmesine de olanak tanımaktadır.

Ayrıca, aynı proje kapsamında 2025 yılı boyunca 7 farklı ilde tematik konferanslar düzenlenmektedir. Her biri 1 gün sürecek olan bu konferanslar, ilgili sektörlerde farkındalığın artırılması ve farklı illerden gelen katılımcılar arasında bilgi ve deneyim paylaşımının sağlanmasını hedeflemektedir.

İklim Değişikliği Başkanlığı'nın yürütücüsü olduğu "*Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi*" kapsamında yürütülen önemli çalışmalardan biri de İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı'dır. Bu program, Türkiye'nin iklim değişikliğine karşı uyum kapasitesini artırmak amacıyla yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör tarafından geliştirilen projelere destek sağlamaktadır. Program kapsamında, Türkiye'nin farklı iklim bölgelerinden seçilen 16 ilde toplam 29 proje hibe desteği almaya hak kazanmıştır. Hibe desteği alan iller arasında İstanbul, Kocaeli, İzmir, Ankara, Tekirdağ, Kırklareli, Bartın, Mersin, Van, Hatay, Antalya, Eskişehir, Balıkesir, Niğde, Malatya ve Sinop yer almaktadır. Desteklenen projelerin uygulama süreleri 12 ila 18 ay arasında değişmektedir.

Bu projeler, yerel düzeyde iklim değişikliğine uyumun somut örneklerini ortaya koyarken, Türkiye genelinde iklim dirençliliğinin artırılması adına önemli çıktılar sağlamaktadır. İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı, yerel düzeyde yürütülen yenilikçi ve sektörel çözüm önerileri ile Türkiye'nin uyum kapasitesini güçlendiren öncü uygulamalara kaynak oluşturmakta ve iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasına olanak tanımaktadır.